

HACI ŐAYESTE-MUSTAFA GÜNEŐ
ANAOKULU
REHBERLİK SERVİŐİ
MART AYI BÜLTENİ

Oyuncaklar çocuğun kelimeleridir. Oyunu ise ne anlatmak istediđi.

Haim G. Ginott

Çocuk ve Oyun

Kuşlar uçar, balıklar yüzer, çocuklar oynar.

Oyun Nedir?

Oyun, çocuğun hayal ile gerçek yaşam arasında köprü kurmasını sağlayan en önemli uğraşısıdır. Çocuk için bir yaşam pratiği olan oyun çocuğun ruhsal doyumunu sağlayan en temel işi ve aynı zamanda bir eğlence ve öğrenme kaynağıdır.

Çocuklar İçin Oyunun Önemi

Duyguları ifade etme aracı olan oyun, çocuğun ruhsal sürecinde, eğitim hayatında ve kişilik gelişiminde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Çocuk, hayatına katkıda bulunabilecek birçok davranışı ve bilgiyi oyun yoluyla öğrenir. Ebeveynler nasıl ki çocuklarının beslenme, barınma, dinlenme gibi temel ihtiyaçlarını gideriyorlarsa, oyun da **çocuk gelişimi** için gerekli bir ihtiyaçtır. Oyun, çocuğun kendini ifade etmede, yeteneklerini keşfetmede, motor becerilerini geliştirmede, zihinsel, duygusal ve dil gelişimini sağlamada en etkili yöntemdir. Oyun, çocuğun dilidir. Henüz konuşamayan, kendini ifade edemeyen, ihtiyaçlarını dile getiremeyen bir çocuk oyun aracılığı ile içsel motivasyonunu dışa yansıtır.

Oyun çocuk gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir. Çocuğun sağlıklı bir gelişim göstermesinin en önemli yolu doya doya oynamasıdır. Oyun yolu ile çocuk bedenini hareket ettirir. Zıplar, koşar, tırmanır, taşları ve misketleri tutup atar. Bu sayede çocuk ince ve kaba motor gelişimini oyunla desteklemiş olur.

Oyun yolu ile çocuk arkadaşları ile sosyalleşir. Sıra beklemeyi, kurallara uymayı, başkasının hakkına saygı göstermeyi, grupta kendini ifade etmeyi, bir grubun üyesi olmayı çocuk oyun yolu ile öğrenir. Yeterince oyun oynamayan çocuk, yeterince sosyalleşemez.

Oyunlar bir düşünme becerisi gerektirdiği için, oyun çocukların bilişsel gelişimini destekler. Oyun içinde çocuk, kazanmak için planlama ve hesaplama yapar. Nasıl oynaması gerektiğini ve rakibinin hamleleri ile nasıl baş edeceğini düşünür. Gizli saklanma yerleri bulmak, taşı tam seksek karelerinin içine atmak için planlama yapmak, topu atarken hızını ve açısını ayarlamak gibi farkında olmadığı bilişsel hesaplamalar yapar. Bu sayede zihin gelişimi aktif olur.

Oyun, çocukların duygusal gelişimini destekler. Oyun içinde çocuk kazanmayı, kaybetmeyi, üzülmeyi, heyecanlanmayı, hayal kırıklığını, gururu, yetersizliği, çaresizliği ve mutluluğu deneyimler. Başka çocukların duygularını nasıl yaşadığını gözlemler. Bu sayede hem duygularını keşfeder, hem başka insanların duygularını okumayı öğrenir, hem de kendi duygularını ifade etmeyi.

Çocuk oyunda hayatın provasını yapar. Oyun içinde anne, baba, öğretmen olur. Çeşitli meslek rollerine girer. Bu sayede bu hayatta kendini bekleyen rollere hazırlık yaptığı gibi, anne-babalığın nasıl bir deneyim olduğu hakkında da fikir sahibi olur.

Oyun çocuk için aynı zamanda iyileştiricidir. Çocuk oyun içinde öfkesini, üzüntüsünü, kaygısını oyun ve oyuncaklar yolu ile dile getirir. Oyun çocuğun dili olur, oyuncaklar ise kelimesi. Böylece yaşadığı bir zorluktan, onu korkutan bir nesneden oyun içinde onlara yer vererek baş eder. Yani oyun başlı başına çocukların ruhsal yaralarını iyileştirmede etkilidir. Bu nedenle oyun terapisi yaklaşımı çocuk terapileri arasında sıkça kullanılmaktadır. Biz yetişkinler konuşarak dertlerimizi dile getiririz, çocuklar ise oynayarak.

Anne-Baba Benimle Oynar mısın?

Çocuklar 'günüm kötü geçti, konuşalım mı?' demezler; benimle oynar mısın derler. O yüzden içsel süreçlere ulaşmadaki en önemli noktalardan biri oyundur. Çocuğun oyun davetine mümkün olduğunca katılmak önemlidir.

Oyun esnasında sürekli düzeltmekten kaçınmak çocuğun performans kaygısı oluşturmadan oyunda var olmasını sağlar. Oyunun, çocuğun özgür alanı olduğu unutulmamalıdır. Oyun oynayan çocuğun oyunu birden bire kesilmemeli, oyunu tamamlaması için önceden bilgi verilmelidir.

Oyunda çocuğun yönlendirmelerine izin verilmelidir. Çocuk belki gücün kendisinde olduğu oyunları belki de yaşça geriye döndüğü oyunları ya da gerginliğini boşaltmasını sağlayacak olan anlamsız oyunları tercih edebilir. Esnekliği korumak ve çocuğun tercih ettiği yönlendirmelere uyumlanmak önem taşımaktadır.

Tabi ki her zaman oyun oynamak için uygun zamanda olunamayabilir ya da o an çok yorgun olabilirsiniz. Bu noktada önemli olan çocuğa şu anda neden oynayamadığınızı ve kendi hislerinizi belirtmenizdir. Şu an yorgun olduğunuzu dinlendikten sonra oynayabileceğinizi belirtebilirsiniz. Çocuğunuzla oyun oynayarak ona yaklaşıma ve duygularını daha yakından tanıma fırsatı yaratabilirsiniz.

Anne Babaların Oyuncak Seçiminde Dikkat Etmesi Gereken Noktalar

- * Anne-babalar çocuğun **yaşına uygun** oyuncaklar almalıdır.
- * Oyuncakların yüzeyleri **düzgün ve kolay temizlenebilir** olmalı; çocuklar için zararlı olabilecek kimyasal maddelerle (boya, vernik, kaplama gibi) kaplı olmamasına dikkat etmelisiniz.
- * Çocukların **yumuşak oyuncaklardan** çok hoşlandıklarını sarılma ihtiyaçlarını karşıladıklarını unutmayıp evde ayıcıklar, köpekçikler için yer ayırabilirsiniz.
- * Oyuncak alırken **cinsiyet ayrımı gözetilmemelidir**. Yani kız çocuklarına hep bebek, erkek çocuklarına ise araba almak gibi. Çünkü her çocuk değişik oyuncaklarla oynayarak farklı deneyimler kazanır.
- * Çocuğunuza aldığınız oyuncak, çocuğun **işitme fonksiyonlarını** bozacak yükseklikte ses ve gürültü üretmemelidir.
- * **Farklı tür** oyuncaklar almaya özen göstermek gerekir.
- * Pahalı ve elektronik oyuncaklardan ziyade çocuğun **yaratıcılığı ve hayal gücünü** geliştirici oyuncaklar almalısınız.
- * Oyunağı çocukla birlikte, **onun seçmesine izin** vererek almalısınız.
- * Çocuklarla birlikte oyuncaklar üretebilirsiniz çocuğun **kendisinin yaptığı oyuncak** daha çok hoşuna gider ve onunla daha uzun oynayarak zevk alır.

Kaynakça:

- 1- Pedagoji Derneği-Çocuk ve Oyun
- 2- Uzman Klinik Psikolog Mirey KASUTO-Oyun Oynamanın Çocuklar İçin Önemi
- 3- Mustafa Ergün, Oyun ve Oyuncak Üzerine.